

07.08.2020

Työ- ja elinkeinoministeriö

kirjaamo@tem.fi

Lausunto asiassa HEXX/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Kilpailu- ja kuluttajavirastolta (KKV) lausuntoa hallituksen esitykseen matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta. Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) esittää lausuntonaan seuraavaa:

Lakimuutoksen myötä koronapandemian vuoksi peruuntuneiden matkojen hinta korvattaisiin matkustajille valtion varoista tilanteessa, jossa matkanjärjestäjä on asetettu konkurssiin. Konkurssitilanteessa valtion varoista korvattaisiin myös matkakuponit tapauksissa, joissa matkapaketin peruutus on johtunut koronaviruspandemian aiheuttamasta tilanteesta. KKV haluaa ensisijaisesti kiinnittää huomiota matkapaketeista ja yhdistetyistä matkajärjestelyistä annetun direktiivin 2015/2302 (matkapakettidirektiivin) alkuperäiseen tavoitteeseen, joka on ollut kuluttajansuojan korkea taso. Komission 13.5.2020 antaman suosituksen kohdasta 18, joka perustuu direktiivin tiukkaan sananmukaiseen tulkintaan, on kuitenkin luettavissa, ettei matkapakettidirektiivin mukaista maksukyvyttömyssuojaa (vakuuksia) voisi ulottaa koronaepidemian vuoksi peruuntuneisiin matkoihin. Koronaepidemian aikana vakuuksien käyttämisen näkökulmasta kuluttajan oikeudellinen asema muodostuu erilaiseksi riippuen siitä, onko matkanjärjestäjä peruuttanut matkan ennen yrityksen maksukyvyttömyyden toteamista vai sen jälkeen.

EU-jäsenvaltioiden lainsäädännöissä on lähtökohtaisesti erilaisia käytäntöjä mm. sen suhteen, kuuluvatko vastikkeelliset lahjakortit sekä koronaperuutuksia vastaan annetut matkakuponit vakuussuojan piiriin. Suomessa nämä lahjakortit ovat normaalisti matkanjärjestäjän maksukyvyttömyssuojasta korvattavia. Komission suosituksessa todettiin, että myös koronaepidemian vuoksi matkustajille annettujen matkakuponien on oltava suojassa matkanjärjestäjän maksukyvyttömyydeltä. Komission suosituksen ja jäsenvaltioiden erilaisten käytäntöjen myötä ei ole edelleenkään täysin selvää, kuinka koronaperuutusta vastaan annettu matkakuponki tulisi korvata eri tilanteissa, eikä kaikilta osin ole mahdollista varmuudella ennakoida niitä tilanteita, joissa tällainen matkakuponki saattaa jäädä suojan ulkopuolelle. Direktiivin sanamuoto huomioon ottaen KKV kannattaa hallituksen esityksen pääperiaatetta, jonka mukaan valtio korvaisi matkanjärjestäjän

07.08.2020

konkurssitilanteessa kuluttajien saatavat sellaisista matkapaketeista, jotka on peruttu koronaepidemian vuoksi, sekä lisäksi peruttuja matkoja vastaan annetut matkakuponit.

Huomioitava on kuitenkin, että vaikka esitetty muutos vahvistaa yhtäältä niiden kuluttajien asemaa, joilla on koronaepidemian vuoksi matkanjärjestäjältä syntyneitä saatavia, se myös toisaalta asettaa kuluttajat eriarvoiseen asemaan. Ehdotettu muutos koskisi ainoastaan konkurssitilanteita, jolloin muut matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain 2 § 7 kohdassa tarkoitetut maksukyvyttömyystilanteet jäisivät valtion tuen ulkopuolelle. Näin ollen mm. kuluttajat, joilla olisi KKV:n päätöksellä maksukyvyttömäksi todetulta yritykseltä koronatilanteesta syntyneitä saatavia, eivät olisi samassa asemassa niiden kuluttajien kanssa, joiden matkanjärjestäjä on asetettu konkurssiin.

Toisaalta saatavien korvaaminen maksukyvyttömyystilanteissa, joissa tarkoituksena on yritystoiminnan jatkaminen kriisin jälkeen, olisi mahdollisesti tulkittavissa suoraksi yritystueksi. Tällainen ratkaisu ei liene mahdollinen sikäli kun tukimallin toteuttamista rajoittaa se, ettei yksittäiseen toimialaan voida kohdistaa erityistä yritystukea, olkoonkin, että tavoitteena olisi matkanjärjestäjien maksukyvyttömyystilanteiden välttäminen koronapandemian aikana.

Timo Mattila
pääjohtajan sijainen,
ylivohtaja

Tom Vihonen
ryhmäpäällikkö